

Kamu Politikası,
Karar Verme
ve
TÜSİAD

Sevil Zengin

Bu kitabın yayın hakkı SİYASAL KİTABEVİ'ne aittir. Yayınevinin ve yayıncısının yazılı izni alınmaksızın kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

**Kamu Politikası, Karar Verme ve
TÜSİAD**

Sevil Zengin

Kapak: Gamze Uçak

Sayfa Düzeni: Buse Dilara Dirim

©Siyasal Kitabevi Tüm Hakları Saklıdır.

2021 Ekim, Ankara

ISBN No: 978-625-7424-16-5

Siyasal Kitabevi-Ünal Sevindik

Yayıncı Sertifika No: 14016

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

Baskı:

Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 47865

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48

Tel: 0(312) 341 36 67

Dağıtım:

Siyasal Kitabevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay/Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

<http://www.siyasalkitap.com>

Kamu Politikası,
Karar Verme
ve
TÜSİAD

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
GİRİŞ.....	9
1. PROBLEM-ÇÖZÜM BİRLİKTELİĞİ: KAMU POLİTİKASI KAVRAMI VE AKTÖRLERİN KONUMLANMASI	15
1.1. YAPISAL VE KAVRAMSAL AÇIDAN KAMU POLİTİKASI.....	17
1.2. SİSTEMATİK BİR DİSİPLİN OLARAK KAMU POLİTİKASI ALANI	23
1.3. KAMU POLİTİKASI OLUŞUM SÜRECİNDEKİ AKTÖRLERİN GÖRÜNÜMÜ VE TÜSİAD İLE İLİŞKİLERİ	28
1.3.1. Formel Aktörler	30
1.3.1.1. Yürütme Organı: Devletin Rolü.....	30
1.3.1.2. Uzmanlığa Dayalı Örgütler Olarak Bürokrasi	34
1.3.1.3. Parlamentoların Etki Alanı: Yasama Organı.....	36
1.3.1.4. Denetim Yapma Yetkisi: Yargı Organı	40
1.3.2. İnfornel Aktörler.....	43
1.3.2.1. Katılımcılık Yönüyle Vatandaşlar.....	43
1.3.2.2. Dönüştürücü Güç Olarak Siyasi Partiler.....	44
1.3.2.3. Baskı Gruplarının İşlevi	47
1.3.2.4. Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü	50
1.3.2.5. Etkileşim, Kamuoyu ve Bilgi Çağı: Basın-Yayın Kuruluşları.....	53
1.3.2.6. Uluslararası Kuruluşların Etkisi	60
2. KAMU POLİTİKALARINDA KARAR VERME YAKLAŞIMLARI VE YÖNETİŞİM BAĞLAMINDA TÜSİAD	67
2.1. KAMU POLİTİKALARINDA KARAR VERME YAKLAŞIMLARI	68
2.1.1. Rasyonel Kapsamlı Karar Verme Yaklaşımı.....	69
2.1.2. Artırmacı Karar Verme Yaklaşımı	72
2.1.3. Karma Tarama Karar Verme Yaklaşımı	74
2.1.4. Çöp Kutusu Karar Verme Yaklaşımı	76
2.2. TÜSİAD'IN YÖNETİŞİM AKTÖRÜ OLARAK KONUMLANMASI	86
2.1.1. TÜSİAD Kuruluşu ve Örgüt Yapısı	87
2.1.2. Üyelik Politikası ve Misyon	94
2.1.3. TÜSİAD'ın Demokrasi Anlayışı	98
SONUÇ	101
KAYNAKÇA	103

ÖNSÖZ

Bu kitap çalışması, Nisan 2021 yılında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı "Küresel Dönemde Kamu Politikalarının Dönüşümü: TÜSİAD Etkisi" başlıklı Bütünleşik Doktora Tezinden türetilmiştir.

Türkiye’de kamu politikası çalışmaları, son zamanlarda hız kazanmış ve bu çalışmalar sayesinde özellikle 1980 sonrası dönemde küreselleşme ve yönetim ile birlikte, karar verme aşamasında çok aktörlü bir yapının geliştiği görülmüştür. Bu çalışma söz konusu çok aktörlü yapılanma çerçevesinde, TÜSİAD’ı hem yöneten hem de yönetilen konumda ele alarak, kamu politikası karar verme sürecinde etkin bir aktör şeklindeki görünümünü analiz etmeyi amaçlamıştır. Özel sektör ve sivil toplum kuruluşu temsilini sağlayan TÜSİAD, yayınladığı raporlarla Türkiye’deki kamu politikası sürecinde özellikle karar verme aşamasını etkilemektedir. Çalışmanın ilk bölümünde, kamu politikası kavramı ve kamu politikası sürecinde yer alan aktörler, TÜSİAD ilişkileri ile beraber tarihsel- mekânsal ölçekte incelenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde, kamu politikası karar verme yaklaşımları ve yönetim bağlamında TÜSİAD ele alınmıştır. Karar verme yaklaşımları, kamu politikaları disipliniindeki ayrıştırıcı nitelikleriyle incelenmiş ve bu açıdan Türkiye’deki kamu politikalarının görünümü, tarihsel bir değerlendirmeye analiz edilmiştir. Bununla birlikte, Dünya Bankası yönetim parametreleri kullanılarak, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yönetim parametrelerinin değişimi ortaya konmuş ve buradaki verilerde, TÜSİAD etkisi araştırılmıştır.

Öncelikle bu süreç boyunca yoluma ışık tutan ve beni yüreklendiren başta doktora tez danışmanım Prof. Dr. Barış Övgün’e çok teşekkür ederim. Bununla birlikte değerli katkıları ve rehber niteliğindeki bildirimleriyle Doç. Dr. Ozan Zengin’e içtenlikle teşekkür etmek isterim. Süreçte hem katkıları hem de manevi destekleriyle yer alan Prof. Dr. Can Umut Çiner’e ve Dr. Öğr. Üyesi Osman G. Hatipoğlu’na teşekkürü bir borç bilirim. TÜSİAD eski Genel Sekreteri Dr. Bahadır Kaleağası’na ve TÜSİAD Ankara Temsilcisi Barış Ü. Urhan’a bana her koşulda kapılarını açtıkları için teşekkürlerimi sunmak isterim.

Hem iş arkadaşlarım hem dostlarım, her düştüğümde ilk elini uzatanlar; Doç. Dr. Sümeyra Gazel, Dr. Öğr. Üyesi Figen Tombak ve Arş. Gör. Özlem

Bapbacı'ya en derin şükranlarımı ve sevgilerimi iletirim. Hiçbir koşulda desteğini esirgemeyen ve varlığıyla bile karanlıkları aydınlığa çeviren Abdullah Dağ'a, bana güç verdiği için minnettarım. Bütün bu süreci daha yaşanabilir kılan ve her daim yanımda olan çok kıymetli, biricik ailemi de kucaklamak isterim. Ailem olmasaydı bu çalışma asla tamamlanamazdı. Son olarak, kitabın basım ve yayımını üstlenen Siyasal Kitabevi sahibi Ünal Sevindik ve eseri yayına hazırlayan Ertan Akkaş başta olmak üzere, basımda emeği geçen tüm Siyasal Kitabevi çalışanlarına teşekkür ederim.

GİRİŞ

Türk kamu yönetimi literatürü çerçevesinde, kamu politikası çalışmaları niş alan olarak kalmıştır. Son on beş yıl hariç tutularak, kamu politikası çalışmalarının bu görünümü, Türkiye'nin tarihsel bağlamda kendi özelinde yaşadığı konjonktürel durumların dışında iki faktörle açıklanabilir. Birincil olarak, kamu yönetimi-kamu politikası dikatomisinde kamu yönetimi teorik açıdan kapsayıcı ve bütüncül bir bakış açısı sunmasıyla özdeşleştirilirken; kamu politikası salt nitel uygulamalar ile özdeşleştirilmiştir. İkincil olarak ise kamu politikasına ilişkin literatürün, Amerika Birleşik Devletleri odaklı gelişiminin Türk politika yapıcılarının ya da bu konuda çalışanların yabancı dil bilgisi eksikliği nedeniyle yeterince takip edilememiş olmasından kaynaklanmıştır. Bu olumsuzluklara rağmen küreselleşme ile yönetim anlayışının 'standart' bir paket haline gelmesi ve bunun için politika yapımında yer alan her türden aktörün siyasal ve yönetsel alanda birer karar verici olarak konumlanması, kamu politikası çalışmalarını, Türkiye'de aşamalı bir biçimde ön plana çıkarmıştır. Türkiye özelindeki bu durum, diğer ülkelerde de gözlemlenebilir bir hale gelmiştir. Hem gelişmiş ülkeler hem de gelişmekte olan ülkeler, küresel dönemde rekabet kurallarına göre işleyen piyasa düzeninin çıktılarını, kamunun yönetiminde özümsemek durumunda kalmışlardır. Diğer bir ifadeyle bu durum, kamu politikalarındaki karar verme mekanizmalarının yapısını değiştirmiştir. Dolayısıyla, kamu yönetimi düzleminde, yönetim ilişkilerinin değişimiyle birlikte oluşan yeni türden çok katılımcı bu düzen, toplumsal düzlemde de yeni türden bir yapısal örgütlenme aşamasını beraberinde getirmiştir.

Özellikle, 1980 sonrası kamu yönetimindeki paradigmatik değişime adapte olma, küresel rekabette devletlerin varlığını devam ettirmek için siyasi, ekonomik, toplumsal ve yönetsel her anlamda uygun dönüşümü gerçekleştirmeyi gerektirmiştir. Böyle bir dönüşüm, kamu yönetiminde karar vermede 'katılımcılık' boyutunu ön plana çıkaran yönetim ilkeleri ile yönetim sürecindeki uygulamaları ve ilkeleri de etkilemiştir. Geleneksel kamu yönetiminin sahip çıktığı değerler, yönetim ile dönüşmüş ve işletme disiplininin sahip çıktığı değerler, daha çok kullanılabilir olmaya başlamıştır. Esneklik, katılımcılık, hesap verilebilirlik ve saydamlık kodları, yönetişimde sıklıkla tekrarlanan ve her yere uyarlanabilen bu standart paketin temel içeriğini oluşturmuştur. Bu içerik, esasen kendi içinde bir paradoks da meydana getirmiştir. Bütün modern

devletler, doğası gereği, gerçekte sınırlar çizen bu kodları kamu politikaları yapımına uyarlarken, vatandaşların ve diğer politik aktörlerin –gerçekte olmasa da-kendilerini sınırsız birer paydaş gibi hissetmelerini ya da en azından böyle olduğuna inanmalarını sağlamak istemişlerdir. Bunu başaran devletler, ‘daha demokratik’ sıfatıyla anılmıştır. Ancak gerçeklerin yanılması gibi bir görünüm sergileyen bu sapma, tamamen gerçeklikten kopuş şeklinde de yorumlanmayabilir. Örneğin bugün, gelişmiş-gelişmekte olan-gelişmemiş ülke sınıflandırmasının temelinde, bu kodların gerçekten de çalışıp çalışmaması belirleyici olmuştur.

Bu açıdan krizler de paradoksal bir görünüm sergilese de sonuçları itibarıyla her zaman olumsuz olmayıp aynı zamanda değişimleri başlatan bir niteliğe sahip olmuştur. Buradan kasıt, değişimlerin salt krizlerle gelmesi değildir. Toplumsal ya da ekonomik gelişmeler de değişimleri başlatabilmektedir. Örneğin; ekonomik gelişmelerin bir yansıması olarak teknolojik temeldeki değişim, endüstri devriminin 1.0’ dan 4.0’a şeklinde betimlenen aşamalarını, dijitalleşme süreci ile Toplum 5.0¹ tartışmasına getirmiştir. Bu şekilde, teknolojik gelişmeler karşısında toplumsal adaptasyon sağlanmaya çalışılmıştır. Devletler ise bu gelişmeler paralelinde, e-devlet uygulamalarını yaygınlaştırmış ve vatandaş-devlet ilişkilerini farklı bir boyuta taşımıştır. Bunların bir sonucu olarak kamu politikaları da süreçten etkilenmiştir. Özellikle yaşanan krizler sonucu atılacak adımlarda benimsenecek kamu politikaları, devletin işlevsel rolünü etkisiz kılmamakla birlikte özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının üstleneceği toplumsal ve ekonomik rolü daha belirgin kılmıştır. Dolayısıyla böyle bir temel yöneliş-karar alma sürecindeki aktörlerin çeşitliliği-yönetim ilişkilerinin de değişmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu anlamda en büyük değişim, politika yapımında yer alan aktörlerin yanına sermaye çevrelerinin ve sivil toplum kuruluşlarının gelmesiyle yaşanmıştır. Yönetimde ve karar verme yapısındaki bu çok aktörlü görünüm, çoğu zaman bir meşruiyet tartışmasını da beraberinde getirmiştir. Sermaye gruplarının ve sivil toplum kuruluşlarının çoğulcu siyasal alan içerisine dâhil edilmesi, bu sebepten ötürü büyük ölçüde zorlu şartlarda gerçekleşebilmiştir. Türkiye’de devlet dışındaki aktörlerin politika yapımında güç kazanması ve bu aktörlerin oluşturdukları etkilerin görünür olmasının kriz dönemlerine denk gelmesi bu yüzdendir. Bu açıdan, TÜSİAD (Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği) kuruluşunun 1971 gibi krizlerle dolu bir yıla denk gelmesi de bir tesadüf değildir.

¹ Kavramsal olarak ‘Toplum 5.0’, ilk olarak 2015’de Japonya kaynaklı ortaya çıkmış ve ‘Sanayi 4.0’ın teknolojik üretim odağını yaşam kalitesi ve sürdürülebilirlik kapsamında teknolojidene refah seviyesine yükseltecek şekilde faydalanma odağına kaydırmıştır (Saracel ve Aksoy, 2020: 29)

Bu iddiayı tarihsel açıdan desteklemek gerekirse, doğrudan tacir birliklerinden, kapitülasyonların ve aşırı borçlanmanın bir sonucu olarak alacaklı sermaye gruplarınca düzenlenen Osmanlı maliye politikalarına, ABD’de lobicilik faaliyetleri ile kendilerini ilgilendiren alanlarda politika sürecine dâhil olan silah şirketlerinden, Japon gelişim modelinde etkin olan Toyota’ya (daha sonra markalaşan adıyla Toyota) kadar kapitalizm tarihinin, bu durumun sayılamayacak kadar çok örneğine sahne olduğu görülecektir. Benzer bir şekilde, dünya genelinde hala etkisi devam eden COVID-19 krizi, başta Amerika Birleşik Devletleri gibi gelişmiş ülkeleri, ekonomik ve toplumsal açıdan etkilemiştir. Ancak IMF 2020 Ekonomik Görünüm raporu; Çin, Hindistan, Brezilya ve Endonezya gibi ülkelerin ise yaşanan krize rağmen önemli derecede büyüme kaydettiğini özellikle Çin’in üretmiş olduğu aşırı diğer ülkelere satarak sıcak para giriş sağladığını ortaya koymuştur. Krizleri fırsata çevirme durumunda özel sektör tabanlı gelişim, Japonya deneyimi ve Çin örneğindeki başarının arka planını oluşturarak, büyük ölçüde, şirketleşme ve özel sektör-devlet ilişkilerinin daha etkin bir biçimde gelişmesini desteklemiştir.

Türkiye açısından ise özel sektör faaliyetlerinin kurumsallaşması, 1923 İzmir İktisat Kongresi sonrası alınan kararlarla inşa edilmiştir. Cumhuriyetin erken yıllarındaki korumacı-önleyici politikalar, Celal Bayar’ın İktisat Bakanlığı dönemi (1932-1937) ile yön değiştirmiştir. Örneğin, İş Bankası’nın bu dönemdeki kuruluşu da böyle bir politika birliğinin sonucunda gelişmiştir. Devlet-özel sektör ilişkisinin gelişimi, bu sebeple, girişimcilik faaliyetleri ve devlet işlerinin eş zamanlı hareket ettiği yıllara denk düşmüştür. Bu temelde kapitalizmin ilk aşamalarındaki devletçilik politikaları, kurucu bir nitelikte olsa da böyle bir gelişmenin dinamiğiyle, izleyen yıllarda ve ileri aşamada liberal politikaların ivme kazandığı söylenebilir. Böylesi bir durumda sanayi sektörünün büyümesi ve yatırım alanı olarak ön plana çıkması için ise siyasal ve iktisadi alanda, birtakım yapısal ve kurumsal değişimlerin hayata geçirilmesi gerekmiştir. Bu kapsamda; kota sisteminin kaldırılması, anayasal değişiklikler, tarım reformu, kalkınma planları ve özel bankaların kurulması gibi gelişmeler bir önceki dönemden farklı politikaların uygulanmasına ve bu uygulamalarının özel sektör lehine sonuçlanmasına kaynaklık etmiştir. Buna istinaden Türkiye’de gelişen özel sektör ticari faaliyetleri, tek bir çatı altında iş dünyasını birleşmeye teşvik etmiştir.

İlk girişim, birden fazla sanayi odasının birleşimiyle 1950 yılında 5590 sayılı kanunla kurulan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile gerçekleşmiştir. TOBB kuruluşu aynı zamanda, hükümet temsilcileriyle özel sektör temsilcilerini, ticaret ve sanayi alanlarında bir araya getirerek ekonomide devlet dışında özel sektör aktörlerini güçlendirmiştir. 1950’lerde devlet-özel sektör yaklaşmasıyla oluşan ortamdan kaynaklı olarak, 1964’te Türkiye Esnaf

ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) adı altında, esnaf ve sanatkârlara ait ortak bir örgüt kurulmuştur. Bu gelişmeleri takip eden yıllarda ise sivil toplum kuruluşları, özellikle kamu politikalarının oluşturulmasında vatandaş aktörünü de vurgulayarak dernek ya da vakıf şeklinde örgütlenme girişimlerine başlamıştır. Son yarım yüzyılda ise TÜSİAD ve MÜSİAD benzeri çatı örgütler başta olmak üzere, yerel düzeyde pek çok sanayici ve iş insanı örgütleri kurulmuştur. 1980 sonrası özel sektör tabanlı sivil toplum kuruluşlarının toplumsal konuları, kamu politikaları sürecinde onları salt girişimci vasfından çıkarıp aynı zamanda kamuoyu oluşturarak bu süreçlere etki eden aktörler olarak yeniden konumlandırmıştır. Dolayısıyla, bu kitap çalışmasının amacı, 1980 sonrası küresel dönemde Türkiye'deki kamu politikalarının üretiminde TÜSİAD raporlarının etkisini görünür kılmaktır.

1980 sonrası dönem, bir yandan küreselleşme kaynaklı aktörlerin artışı bir yandan da katılımcılık boyutu ile yönetişimin ön plana çıktığı bir süreci işaretlemiştir. Bununla birlikte Robertson, Garnham ve Kilminster gibi pek çok yazar, küreselleşmenin tarihsel olarak çok daha erken dönemlerde incelenebilir olduğunu iddia etmişlerdir. Ancak bu kitap kapsamında küreselleşme kavramı, 1980 sonrası yerelden dünya geneline taşınan rekabet koşullarının, bu tarihten önceki uygulanan politikalarda belirgin değişiklik oluşturması ve kamu yönetiminde de bu değişimin gözlemlenebilir olması şeklinde ele alınmıştır. Yönetişim kavramı ise kitap içerisinde, TÜSİAD'ın politika yapımında özel sektör tabanlı bir sivil toplum kuruluşu olarak karar verme sürecinde daha etkin konumlanmasını destekleyen katılımcılık boyutu çerçevesinde ele alınmıştır. TÜSİAD'ın 1980 sonrası dönemde, hem özel sektör temsilcisi olarak yöneten paydaş hem de bir sivil toplum kuruluşu olarak yönetilen paydaş konumunda bulunması açısından bu ikili rolü, kitap içerisinde kullanılmıştır. Bu kitabın iddialarını desteklemek için başvurulmayan diğer sivil toplum kuruluşları da şüphesiz başka çalışmalar için yeni bilgiler ve tartışma açıları üretebilecek kapasitedir. Ancak TÜSİAD, bahsi geçen ikili rolünün yanı sıra Avrupa Birliği misyonu ile Türkiye'nin batı odaklı gelişimini desteklemesi ve kamu politikalarına ilişkin düzenli aralıklarla yayınladığı raporlarla somut öneriler sunması açısından ayrıca dikkate değer bulunmuştur.

Bu kitap çalışması, üç ana konu üzerinden inşa edilmiştir: Kamu politikasının tarihsel ve kavramsal kökeni ile süreç olarak kamu politikası yapımında yer alan aktörler ve kamu politikasında karar verme yaklaşımları ele alınmıştır. Kitap kapsamında, kamu politikası kuramları ve kamu politikası analizinin teorik boyutu incelemeye tabi tutulmamıştır. Bu konular ilgili kitap içerisinde yer yer işlenmiş olsa da buradaki bütün tartışmalar ele alınmamıştır. Ancak bütüncül bir kamu politikası literatürü oluşturmaya çalışan araştırmalar için bu konular da oldukça değerlidir. Kitabın odağında ise TÜSİAD ve bu kuruluşun kamu politikaları yapımında karar verici olarak konumlanması yer aldı-

ğından, sadece buradaki iddiayı destekleyecek bir literatür oluşturulmaya çalışılmıştır.

Kamu politikası çalışmaları, esasen II. Dünya Savaşı sonrasındaki gelişmelerin bir sonucu ve aynı zamanda da sebebidir. İlk başlarda bu çalışmalar, ABD merkezli bir görünüm sergilese de hızlı bir şekilde bütün dünyada bir inceleme alanı haline gelmiştir. Böyle geniş çaplı bir etkiden kaynaklı olarak, bu kitap kapsamında kamu politikasının teorik kökenine ve gelişimine ilişkin bir bilgi temeli oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu anlamda, Antik Yunan düşünürlerinden, sistematik bir çalışma alanı olarak kamu politikasının doğuşuna kadarki süreç ele alınmıştır. Bununla birlikte kamu politikasında yer alan aktörler incelenirken ise kitabın odağını güçlendirmek amacıyla, her birinin TÜSİAD ile bağlantısı ortaya konularak araştırılmıştır. Bu açıdan kitap, kamu politikası literatürüne eklettik bir bilgi yüklemekten ziyade bu alana farklı bir bakış açısı kazandırmayı amaçlamıştır. Aynı zamanda, kamu politikası yapımında yer alan aktörlerle TÜSİAD ilişkisi, tarihsel ve mekânsal ölçekte bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Ayrıca, kamu politikası yapımı sürecinde yer alan aktörler, kendi özgül şartlarında da değerlendirilmiştir. Özellikle, bilgiye erişimin neredeyse sınırsız bir biçimde geliştiği milenyum çağında basın-yayın kuruluşlarının politika yapımına etkisi, özel bir dikkat çerçevesinde incelenmiştir. Bununla birlikte, kamu politikalarının ABD odaklı durumu izlenirken Türkiye ve diğer ülkelerdeki gelişim çizgisi de belirlenmeye çalışılmıştır.

Kamu politikalarında karar verme süreci, teorik olarak dört temel karar verme yaklaşımına² ilişkin bilgi aktarılması şeklinde yapılmıştır. Esasen ilgili literatürde diğer çeşitli yaklaşımlardan bahsedilse de bu dört yaklaşım, diğer bütün yaklaşımlara temel sağladığı için kitabın planlaması da buna göre yapılmıştır. Kitap çalışmasının bu kısmının alana ilişkin katkısı ise incelenen karar verme yaklaşımlarının, kamu politikaları açısından karşılıklı olarak bir tablo içerisinde niteliklerinin ortaya konmasının yanı sıra Türkiye'deki kamu politikalarının bu niteliklerle hangi yaklaşım içerisinde değerlendirileceğine ilişkin bir bilgi sunulması çizgisinde gerçekleşmiştir. Bu kapsamda Türkiye, cumhuriyet döneminden başlayarak dört tarihsel döneme ayrılmıştır: İktisadi refleksler dönemi olarak 1923-1945; batıclı/uluslararası refleksler dönemi olarak 1945-1960; ulusal refleksler dönemi olarak 1960-1980; neoliberal/mali refleksler dönemi olarak 1980-2002 dönemi ve son olarak 2002'den günümüze merkezi ve küresel refleksler dönemi. Tarihsel sınıflandırmadaki dönem belirlenmeleri bu çalışmaya özgü olup, dönemi niteleyen isimlendirmeler de o dönemdeki kamu politikalarının baskın yapısal niteliğini oluşturan dinamiklere

² Bu yaklaşımlar sırasıyla: Rasyonel karar verme yaklaşımı, artırımcı karar verme yaklaşımı, karma tarama karar verme yaklaşımı ve çöp kutusu karar verme yaklaşımı şeklindedir.

göre seçilmiştir. Dönemler çerçevesinde alınan tarih aralığındaki kıstas da aynı kriterlere göre belirlenmiştir. Son kerte de kitabın son kısmında, kamu politikaları literatüründe cumhuriyet döneminden günümüze kadar kamu politikalarının karar verme yaklaşımları doğrultusunda tarihsel bir analiz yapma iddiasında olup TÜSİAD'ın kamu politikaları sürecinde ve bu analiz paralelinde nerede ve nasıl yer aldığı ilişkiler bağlamında ele alınmıştır.